

संमेलनाचे वर्ष, ठिकाण आणि अध्यक्ष

वर्ष	ठिकाण	अध्यक्ष	वर्ष	ठिकाण	अध्यक्ष		
१	१८७८	पुणे	न्या. महादेव गोविंद रानडे	३२	१९४९	पुणे	शंकर दत्तात्रय जावडेकर
२	१८८५	पुणे	कृष्णशास्त्री राजवाडे	३३	१९५०	मुंबई	यशवंत दिनकर पेंढारकर
३	१९०५	सातारा	रघुनाथ पांडुरंग करंदीकर	३४	१९५१	कारवार	अनंत काकबा प्रियोळकर
४	१९०६	पुणे	वासुदेव गोविंद कानिटकर	३५	१९५२	अमळनेर	कृष्णाजी पांडुरंग कुलकर्णी
५	१९०७	पुणे	विष्णू मोरेश्वर महाजनी	३६	१९५३	अहमदाबाद	विठ्ठल दत्तात्रय घाटे
६	१९०८	पुणे	चिंतामण विनायक वैद्य	३७	१९५४	दिल्ली	लक्ष्मणशास्त्री बाळाजी जोशी
७	१९०९	बडोदे	कान्होबा रामछोडदास कीर्तिकर	३८	१९५५	पंढरपूर	शंकर दामोदर पेंडसे
८	१९१२	अकोला	हरी नारायण आपटे	३९	१९५७	औरंगाबाद	अनंत काणेकर
९	१९१५	मुंबई	गंगाधर पटवर्धन	४०	१९५८	मालवण	अनिल
१०	१९१७	इंदूर	गणेश जनार्दन आगाशे	४१	१९५९	मिरज	श्रीकृष्ण केशव क्षीरसागर
११	१९२१	बडोदे	नरसिंह चिंतामण केळकर	४२	१९६०	ठाणे	रामचंद्र श्रीपाद जोग
१२	१९२६	मुंबई	माधव विनायक किंबे	४३	१९६१	ग्वाल्हेर	कुसुमावती देशपांडे
१३	१९२७	पुणे	श्रीपाद कृष्ण कोल्हटकर	४४	१९६२	सातारा	नरहर विष्णू गाडगीळ
१४	१९२८	ग्वाल्हेर	माधव श्रीहरी अणे	४५	१९६४	मडगाव	वि. वा. शिरवाडकर
१५	१९२९	बेळगाव	शिवराम महादेव परांजपे	४६	१९६५	सातारा	वामन लक्ष्मण कुलकर्णी
१६	१९३०	मडगाव	वामन मल्हार जोशी	४७	१९६७	भोपाळ	विष्णू भिकाजी कोलते
१७	१९३१	हैदराबाद	श्रीधर वेंकटेश केतकर	४८	१९६९	वर्धा	पु. शि. रेगे
१८	१९३२	कोल्हापूर	सयाजीराव गायकवाड	४९	१९७३	यवतमाळ	गजानन दिगंबर माडगूळकर
१९	१९३३	नागपूर	कृष्णाजी प्रभाकर खाडिलकर	५०	१९७४	इचलकरंजी	पु. त. देशपांडे
२०	१९३४	बडोदे	नारायण गोविंद चापेकर	५१	१९७५	कराड	दुर्गा भागवत
२१	१९३५	इंदूर	भवानराव श्रीनिवासराव पंतप्रतिनिधी	५२	१९७७	पुणे	पु. भा. भावे
२२	१९३६	जळगाव	माधव जुलियन	५३	१९७९	चंद्रपूर	वामन कृष्ण चोरघडे
२३	१९३८	मुंबई	विनायक दामोदर सावरकर	५४	१९८०	बार्शी	गं. बा. सरदार
२४	१९३९	अहमदनगर	दत्तो वामन पोतदार	५५	फेब्रु.१९८१	अकोला	गो. नी. दांडेकर
२५	१९४०	रत्नागिरी	नारायण सीताराम फडके	५६	डिसें.१९८१	रायपूर	गंगाधर गाडगीळ
२६	१९४१	सोलापूर	विष्णू सखाराम खांडेकर	५७	१९८३	अंबेजोगाई	व्यंकटेश दिगंबर माडगूळकर
२७	१९४२	नाशिक	प्रल्हाद केशव अत्रे	५८	१९८४	जळगाव	शंकर रामचंद्र खरात
२८	१९४३	सांगली	श्रीपाद महादेव माटे	५९	१९८५	नांदेड	शंकर बाबाजी पाटील
२९	१९४४	धुळे	भार्गवराम विठ्ठल वरेरकर	६०	१९८८	मुंबई	विश्राम बेडेकर
३०	१९४६	बेळगाव	गजानन त्र्यंबक माडखोलकर	६१	१९८८	ठाणे	वसंत कानेटकर
३१	१९४७	हैदराबाद	नरहर रघुनाथ फाटक	६२	१९८९	अमरावती	केशव जगन्नाथ पुरोहित
				६३	जाने.१९९०	पुणे	यु. म. पठाण

संमेलनाध्यक्ष...

६४	डिसें. १९९०	रत्नागिरी	मधू मंगेश कर्णिक
६५	१९९२	कोल्हापूर	रमेश मंत्री
६६	१९९३	सातारा	विद्याधर गोखले
६७	१९९४	पणजी	राम शेवाळकर
६८	१९९५	परभणी	नारायण सुर्वे
६९	१९९६	आळंदी	शांता शेळके
७०	१९९७	अहमदनगर	ना. स. इनामदार
७१	१९९८	परळी-वैजनाथ	द. मा. मिरासदार
७२	१९९९	मुंबई	वसंत बापट
७३	२०००	बेळगाव	य. दि. फडके
७४	२००१	इंदूर	विजया राजाध्यक्ष
७५	२००२	पुणे	राजेन्द्र बनहट्टी
७६	२००३	कराड	सुभाष भेंडे
७७	२००४	औरंगाबाद	रा. ग. जाधव
७८	२००५	नाशिक	केशव मेश्राम
७९	२००६	सोलापूर	मारुती चितमपल्ली
८०	२००७	नागपूर	अरुण साधू
८१	२००८	सांगली	म. द. हातकणंगलेकर
८२	२००९	महाबळेश्वर	आनंद यादव
८३	२०१०	पुणे	द. भि. कुलकर्णी
८४	२०११	ठाणे	उत्तम कांबळे
८५	२०१२	चंद्रपूर	वसंत आबाजी डहाके
८६	२०१३	चिपळूण	नागनाथ कोतापळे
८७	२०१४	सासवड	फ. मुं. शिंदे
८८	२०१५	घुमान (पंजाब)	सदानंद मोरे
८९	२०१६	पिंपरी-चिंचवड	श्रीपाल सबनीस
९०	२०१७	डोंबिवली	अक्षयकुमार काळे
९१	२०१८	बडोदे	लक्ष्मीकांत देशमुख
९२	२०१९	यवतमाळ	अरुणा ढेरे
९३	२०२०	उस्मानाबाद	फादर फ्रान्सिस दिब्रिटो
९४	२०२१	नाशिक	जयंत नारळीकर
९५	२०२२	उदगीर	भारत सासणे
९६	२०२३	वर्धा	नरेंद्र चपळगावकर
९७	२०२४	अमळनेर	रवींद्र शोभणे
९८	२०२५	दिल्ली	डॉ. तारा भवाळकर



न्या. महादेव गोविंद रानडे
१८७८, पुणे



कृष्णशास्त्री राजवाडे
१८८५, पुणे



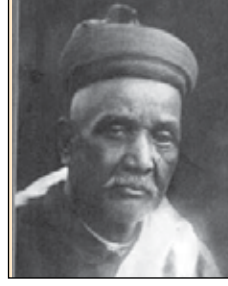
रघुनाथ पांडुरंग करंदीकर
१९०५, सातारा



वासुदेव गोविंद कानिटकर
१९०६, पुणे



विष्णू मोरेश्वर महाजनी
१९०७, पुणे



चिंतामण विनायक वैद्य
१९०८, पुणे



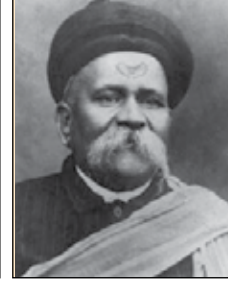
कान्होबा कीर्तिकर
१९०९, बडोदे



हरी नारायण आपटे
१९१२, अकोला



गंगाधर पटवर्धन
१९१५, मुंबई



गणेश जनार्दन आगाशे
१९१७, इंदूर



नरसिंह चिंतामण केळकर
१९२१, बडोदे



माधव विनायक किबे
१९२६, मुंबई



श्रीपाद कृष्ण कोल्हटकर
१९२७, पुणे



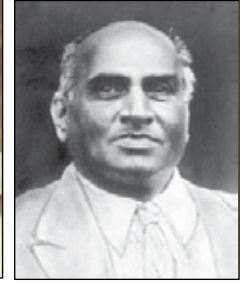
माधव श्रीहरी अणे
१९२८, ग्वाल्हेर



शिवराम महादेव परांजपे
१९२९, बेळगाव



वामन मल्हार जोशी
१९३०, मडगाव



श्रीधर वेंकटेश केतकर
१९३१, हैदराबाद



सयाजीराव गायकवाड
१९३२, कोल्हापूर



कृष्णाजी खाडिलकर
१९३३, नागपूर



नारायण गोविंद चापेकर
१९३४, बडोदे



भवानराव पंतप्रतिनिधी
१९३५, इंदूर



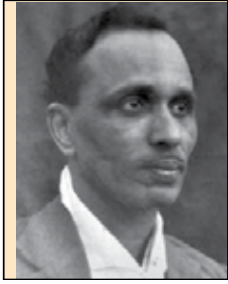
माधव जुलियन
१९३६, जळगाव



विनायक दामोदर सावरकर
१९३८, मुंबई



दत्तो वामन पोतदार
१९३९, अहमदनगर



नारायण सीताराम फडके
१९४०, रत्नागिरी



विष्णू सखाराम खांडेकर
१९४१, सोलापूर



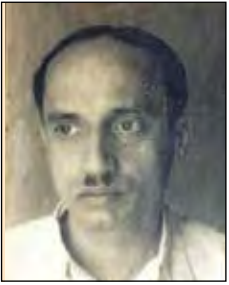
प्रल्हाद केशव अत्रे
१९४२, नाशिक



श्रीपाद महादेव माटे
१९४३, सांगली



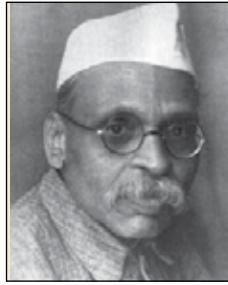
भार्गवराम विड्डल वरेरकर
१९४४, धुळे



गजानन त्र्यंबक माडखोलकर
१९४६, बेळगाव



नरहर रघुनाथ फाटक
१९४७, हैदराबाद



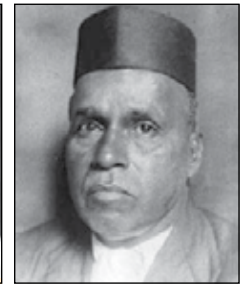
शंकर दत्तात्रेय जावडेकर
१९४९, पुणे



यशवंत दिनकर पेंढारकर
१९५०, मुंबई



अनंत काकबा प्रियोळकर
१९५१, कारवार



कृष्णाजी पांडुरंग कुलकर्णी
१९५२, अमळनेर



विठ्ठल दत्तात्रय घाटे
१९५३, अहमदाबाद



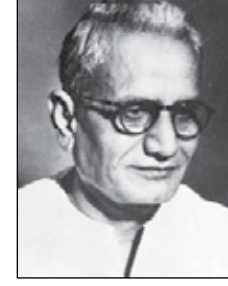
लक्ष्मणशास्त्री जोशी
१९५४, दिल्ली



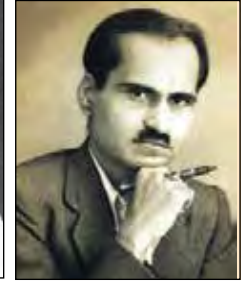
शंकर दामोदर पेंडसे
१९५५, पंढरपूर



अनंत काणेकर
१९५७, औरंगाबाद



आ. रा. देशपांडे
१९५८, मालवण



श्रीकृष्ण केशव क्षीरसागर
१९५९, मिरज



रामचंद्र श्रीपाद जोग
१९६०, ठाणे



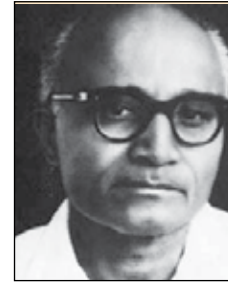
कुसुमावती देशपांडे
१९६१, ग्वाल्हेर



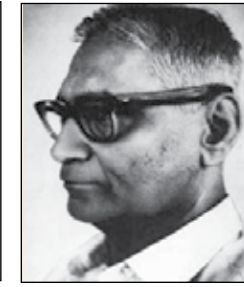
नरहर विष्णू गाडगीळ
१९६२, सातारा



वि. वा. शिरवाडकर
१९६४, मडगाव



वामन लक्ष्मण कुलकर्णी
१९६५, सातारा



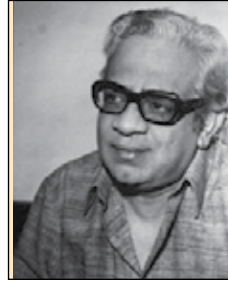
विष्णू भिकाजी कोलते
१९६७, भोपाळ



पु. शि. रेगे
१९६९, वर्धा



गजानन दिगंबर माडगूळकर
१९७३, यवतमाळ



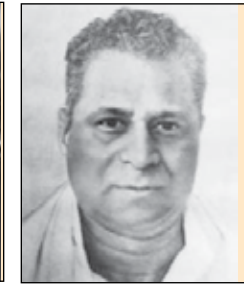
पु. ल. देशपांडे
१९७४, इचलकरंजी



दुर्गा भागवत
१९७५, कराड



पु. भा. भावे
१९७७, पुणे



वामन कृष्ण चोरघडे
१९७९, चंद्रपूर



गं. बा. सरदार
१९८०, बार्शी



गो. नी. दांडेकर
१९८१ फेब्रुवारी, अकोला



गंगाधर गाडगीळ
१९८१ डिसेंबर, रायपूर



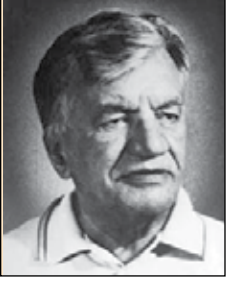
व्यंकटेश दिगंबर माडगूळकर
१९८३, अंबेजोगाई



शंकर रामचंद्र खरात
१९८४, जळगाव



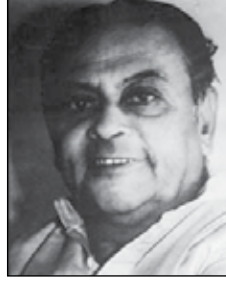
शंकर बाबाजी पाटील
१९८५, नांदेड



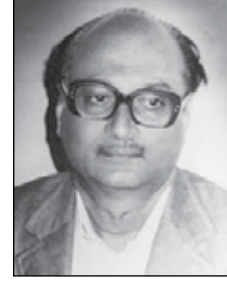
विश्राम बेडेकर
१९८८, मुंबई



वसंत कानेटकर
१९८८, ठाणे



केशव जगन्नाथ पुरोहित
१९८९, अमरावती



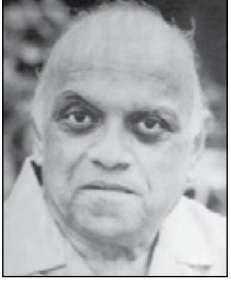
यु. म. पठाण
१९९० (जानेवारी), पुणे



मधू मंगेश कर्णिक
१९९०, रत्नागिरी



रमेश मंत्री
१९९२, कोल्हापूर



विद्याधर गोखले
१९९३, सातारा



राम शेवाळकर
१९९४, पणजी



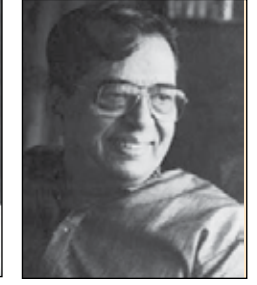
नारायण सुर्वे
१९९५, परभणी



शांता शेळके
१९९६, आळंदी



नागनाथ इनामदार
१९९७, अहमदनगर



द. मा. मिरासदार
१९९८, परळी-वैजनाथ



वसंत बापट
१९९९, मुंबई



य. दि. फडके
२०००, बेळगाव



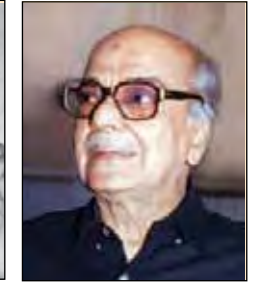
विजया राजाध्यक्ष
२००१, इंदूर



राजेंद्र बनहट्टी
२००२, पुणे



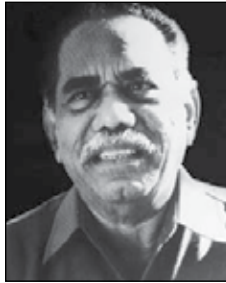
सुभाष भेंडे
२००३, कराड



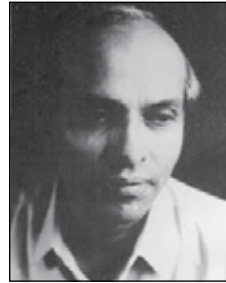
रा. ग. जाधव
२००४, औरंगाबाद



केशव मेश्राम
२००५, नाशिक



मारुती चितमपल्ली
२००६, सोलापूर



अरुण साधू
२००७, नागपूर



मधुकर हातकणंगलेकर
२००८, सांगली



आनंद यादव
२००९, महाबळेश्वर



द. भि. कुलकर्णी
२०१०, पुणे



उत्तम कांबळे
२०११, ठाणे



वसंत आबाजी डहाके
२०१२, चंद्रपूर



नागनाथ कोत्तापळे
२०१३, चिपळूण



फ. मुं. शिंदे
२०१४, सासवड



सदानंद मोरे
२०१५, घुमान (पंजाब)



श्रीपाल सबनीस
२०१६, पिंपरी-चिंचवड



अक्षयकुमार काळे
२०१७, डोंबिवली



लक्ष्मीकांत देशमुख
२०१८, बडोदे



अरुणा ढेरे
२०१९, यवतमाळ



फादर फ्रान्सिस दिब्रिटो
२०२०, उस्मानाबाद



जयंत नारळीकर
२०२१, नाशिक



भारत सासणे
२०२२, उदगीर



नरेंद्र चपळगावकर
२०२३, वर्धा



रवींद्र शोभणे
२०२४, अमळनेर



डॉ. तारा भवाळकर
२०२५, दिल्ली

सरहद, पुणे आयोजित
अ. भा. मराठी साहित्य महामंडळाचे



अखिल भारतीय
मराठी साहित्य संमेलन, दिल्ली
२०२५

वाङ्मयाची प्रेरणा

लोकहितवादी गोपाळराव देशमुख व जोतिराव फुले हे दोघे धार्मिक व सामाजिक सुधारणेचा विचार करणारे ह्या नवयुगाचे पहिले पुरुष होत. लोकहितवादींचा विचार व फुले यांचा आचार सामर्थ्यशाली होता. अवनत व दलितवर्गाची प्रक्षुब्ध जाणीव व मूलगामी सामाजिक परिवर्तनाची आकांक्षा यांचे भारतातील पहिले प्रतीक फुले होत. मध्यमवर्गीय सुधारणेची चळवळ लोकहितवादींच्या वैचारिक लेखनापासून सुरू झाली. धार्मिक व सामाजिक विचारांचा विकास ब्रह्मसमाजाच्या महाराष्ट्रातील शाखेने केला. न्या. रानडे, डॉ. भांडारकर इत्यादिकांच्या प्रयत्नांनी या चळवळीला रूप आले. या चळवळीमुळे ज्या क्रिया व प्रतिक्रिया उत्पन्न झाल्या त्यातच महाराष्ट्रातील आधुनिक वाङ्मयाची चळवळ वाढीस लागली.

- लक्ष्मणशास्त्री जोशी
(दिल्ली - १९५४, अध्यक्षीय भाषणातून)